

PĂUNESCU, Alexandru-Nicolae

Studii: Facultatea de Drept București, Universitatea Spiru Haret (2000); Licență, Academia de Poliție Al. I. Cuza din București (2001).

Specializări: Doctor în Științe Economice, Academia de Studii Economice din București (2012).

Activitate: Membru/Președinte al Colegiului de Coordonare: Centrul de Soluționare Alternativă a Litigiilor în domeniul Bancar/CSALB (2015-prezent); Director, Direcția Juridică: Banca Națională a României (2012-prezent); Director adjunct, Direcția Juridică: Banca Națională a României (2010-2012); Director, Cabinet Guvernator: Banca Națională a României (2008-2010); Membru al Consiliului de Supraveghere: Fondul Proprietatea SA (2007-2008); Președinte al Consiliului de Supraveghere: Fondul Proprietatea SA (2006-2007); Direcția Supraveghere: Banca Națională a României (2001-2006).

FENOGHEN, Liviu

Studii: Facultatea de Drept, Universitatea din București (1996); Relații Economice Internaționale, Universitatea Dimitrie Cantemir (2008).

Specializări: Studii postuniversitare – Drept privat, Facultatea de Drept din cadrul Universității din București (2003).

Activitate: Director – Centrul de Soluționare Alternativă a Litigiilor în domeniul Bancar/CSALB (2016-prezent); Director Departamentul Juridic și Confor-mitate, Membru al Comitetului Executiv: BNP Paribas Cardif România (2012-2016); Manager recuperare creanțe & Șef Corp Executori bancari: BRD – Groupe Societe Generale (2005-2012); Șef Serviciu reprezentare instanță & Șef Corp Executori bancari: Raiffeisen Bank (2002-2005); Consilier juridic & Șef Serviciu Juridic: Banca Agricolă – Raiffeisen Bank (1996-2002); Învățător: Școala nr. 11, Tulcea (1987-1996).

MĂNESCU, Dragoș-Mihail

Studii: Facultatea de Drept, Academia de Poliție Al. I. Cuza din București; Facultatea de Relații Economice Internaționale, Academia de Studii Economice din București; Studii doctorale în Drept la Academia de Studii Economice din București.

Specializări: Studii aprofundate în domeniul juridic, economic și afaceri internaționale; Masterat Relații Internaționale la Academia de Poliție Alexandru Ioan Cuza, psihopedagogie la Academia de Studii Economice din București, Masterat în Comunicare în limba engleză pentru predare și cercetare economică.

Activitate: Prodecan al Facultății de Drept a Academiei de Studii Economice din București (din 2022), lect. univ. dr. la Facultatea de Drept a Academiei de Studii Economice din București; Secretar General al Asociației Europene de Drept Bancar și Financiar din România și membru în boardul Asociației Europene de profil; membru al Asociației Române de Dreptul Afacerilor; experiență combinată instituțională, publică și din sectorul privat, ocupând diverse funcții de conducere în sectorului administrației publice, precum și în mediul privat; Secretar de redacție al RDBF, Editor al European Business Law Journal.

Alexandru-Nicolae Păunescu
Liviu Fenoghen
Dragoș-Mihail Mănescu

**Protecția consumatorului de
servicii bancare și financiare**

Editura C.H. Beck
București 2025

FOTOCOPIEREA
INTERZISĂ!

AVERTISMENT!

Având în vedere amploarea luată de fenomenul fotocopierii lucrărilor de specialitate, mai ales în domeniul Dreptului, atragem atenția că, potrivit art. 14 și 196 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, republicată, reproducerea operelor sau a produselor purtătoare de drepturi conexe, dacă respectiva reproducere a fost efectuată fără autorizarea sau consimțământul titularului drepturilor recunoscute de legea menționată, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare sau cu amendă. Prin *reproducere*, conform legii, se înțelege realizarea, integrală sau parțială, a uneia ori a mai multor copii ale unei opere, direct sau indirect, temporar ori permanent, prin orice mijloace și sub orice formă.

Nu vă faceți părtași la distrugerea cărții!

Editura C.H. Beck este acreditată CNATDCU și este considerată editură cu prestigiu recunoscut.

Alexandru-Nicolae Păunescu, Liviu Fenoghen, Dragoș-Mihail Mănescu
Protecția consumatorului de servicii bancare și financiare

Copyright © 2025 – Editura C.H. Beck

Toate drepturile rezervate Editurii C.H. Beck.

Nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul scris al Editurii C.H. Beck. Drepturile de distribuție în străinătate aparțin în exclusivitate editurii.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PĂUNESCU, ALEXANDRU-NICOLAE

Protecția consumatorului de servicii bancare și financiare / Alexandru Nicolae-Păunescu, Liviu Fenoghen, Dragoș-Mihail Mănescu. - București : Editura C.H. Beck, 2025

Conține bibliografie
Index

ISBN 978-606-18-1533-3

I. Fenoghen, Liviu

II. Mănescu, Dragoș-Mihail

336

Editura C.H. Beck

Bdul. Iuliu Maniu nr. 7

Corp C, parter, Sector 6, București

E-mail: comenzi@beck.ro

Redactor: Andreea Marinescu

Cuprins

Abrevieri.....XI

Capitolul I. Contextul general privind consumatorii

de servicii financiar-bancare 1

Secțiunea 1. Intermedierea financiară 1

§1. Piețele financiare 1

§2. Intermediarii financiari 2

§3. Băncile centrale 3

§4. Banca Națională a României 4

§5. Autoritatea de Supraveghere Financiară 5

§6. Instituțiile de credit 6

§7. Fondul de garantare a depozitelor bancare 7

§8. Relația cauză-efect dintre intermedierea financiară,
creșterea economică și protecția consumatorilor 7

§9. Intermedierea financiară și protecția consumatorilor 11

Secțiunea a 2-a. Asimetria informațiilor 13

Secțiunea a 3-a. Consumatorul 28

§1. De ce consumator = persoană fizică 31

§2. Legătura cu asimetria de informații și hazardul
moral – rațiuni ale intervenției statului în protejarea
părții vulnerabile/consumatorului din cadrul
relației financiare 35

Capitolul II. Principii și bune practici..... 41

Secțiunea 1. OCDE/G20 41

§1. Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare
Economică (OCDE) 41

§2. G20 43

Secțiunea a 2-a. Principiile la nivel înalt de protecție
a consumatorilor de servicii financiare 45

Capitolul III. Cadrul privind protecția consumatorilor de servicii financiar-bancare	74
Secțiunea 1. Criza financiară	74
Secțiunea a 2-a. Evoluția cadrului legal.....	78
Secțiunea a 3-a. Protecția consumatorilor în România	83
§1. Protecția consumatorilor ex-ante 2008	85
1.1. O.G. nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor, republicată.....	85
1.2. Legea nr. 193/2000, republicată privind clauzele abuzive în contractele încheiate între profesioniști și consumatori	86
§2. Protecția consumatorilor post factum criza din 2008	89
2.1. O.U.G. nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori	89
2.2. O.U.G. nr. 52/2016 privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile	94
2.3. Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice	99
2.4. Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile.....	104
2.5. O.U.G. nr. 15/2024 privind administratorii de credite și cumpărătorii de credite	109
2.6. Legea nr. 243/2024 privind protecția consumatorilor cu privire la costul total al creditării și la cesiunea de creanțe.....	111
Secțiunea a 4-a. Legislație relevantă în domeniul protecției consumatorilor de servicii financiar-bancare (Sinteză).....	112
Capitolul IV. Incluziunea financiară.....	118
Secțiunea 1. Originea conceptului	118
Secțiunea a 2-a. Noțiune	119
Secțiunea a 3-a. Obiectivele incluziunii financiare.....	120
Secțiunea a 4-a. Principiile incluziunii financiare	122
Secțiunea a 5-a. Cauzele excluziunii financiare.....	126
Secțiunea a 6-a. Consecințele excluziunii financiare.....	136
Secțiunea a 7-a. Cadrul juridic și jurisprudența în materia incluziunii financiare.....	142

Capitolul V. Protecția consumatorilor vulnerabili în servicii financiare digitale	153
Secțiunea 1. Definiții, caracteristici și riscuri în tranzacțiile financiare digitale	153
Secțiunea a 2-a. Robo-advisorii și implicațiile pentru consumatorul vulnerabil.....	156
Secțiunea a 3-a. Finanțare participativă (P2P lending și crowdfunding) – oportunități și riscuri	162
§1. Creditare peer-to-peer.....	164
§2. Crowdfunding.....	166
§3. E-money	170
Secțiunea a 4-a. Dinamica serviciilor de plată și consumatorii vulnerabili.....	173
§1. Legea nr. 258/2017 privind comparabilitatea comisiunilor aferente conturilor de plăți, schimbarea conturilor de plăți și accesul la conturile de plăți cu servicii de bază	174
§2. PSD2/DSP2, evoluție reală în materia plăților digitale.....	177
§3. SEPA.....	180
§4. DSP3/RSP.....	182
§5. Evoluția instrumentelor de plată în economia digitală: între infrastructuri tradiționale, portofele mobile și soluții alternative bazate pe cont.....	183
Secțiunea a 5-a. Jurisprudență și doctrină privind vulnerabilitatea consumatorului	186
Secțiunea a 6-a. Politici la nivelul UE și abordări comparative (UE, Canada, SUA) privind protecția consumatorilor vulnerabili	193
Capitolul VI. Educația financiară	203
Secțiunea 1. Cunoștințe, comportament, atitudine.....	204
Secțiunea a 2-a. Ghidul OCDE de elaborare a strategiilor naționale de educație financiară	207
Secțiunea a 3-a. Strategia Națională de Educație Financiară (SNEF) 2024-2030	216
Secțiunea a 4-a. Principiile SNEF 2024-2030	219

Secțiunea a 5-a. Principalele obiective ale SNEF 2024-2030.....	222

Capitolul VII. Finanțe digitale și protecția consumatorului în sectorul financiar-bancar 229

Secțiunea 1. Cadrul legal european: GDPR, PSD2, etica digitală și securitatea cibernetică	231
§1. Ce sunt finanțele digitale?	231
§2. Banking-ul digital și protecția datelor personale	232
§3. Directiva (UE) 2015/2366 – PSD2 (Payment Services Directive 2)	233
§4. Regulamentul privind reziliența operațională digitală (DORA) și Directiva NIS2 [Directiva (UE) 2022/2555]	234
§5. Regulamentul european privind piețele criptoactivelor (MiCAR)	236
§6. Regimul-pilot pentru infrastructurile pieței bazate pe tehnologia registrelor distribuite	237
§7. Moneda euro digitală	238
Secțiunea a 2-a. Jurisprudență națională și internațională relevantă	241
Secțiunea a 3-a. Perspective doctrinare asupra dreptului bancar digital și vulnerabilităților informatice	247
Secțiunea a 4-a. Perspective comparative	251
Secțiunea a 5-a. Provocări probatorii și admisibilitatea dovezilor digitale.....	259
Secțiunea a 6-a. Comportamentele financiare reziliente.....	264
§1. Planificarea și controlul fluxurilor financiare personale.....	264
§2. Gestionarea economiilor pentru obiective imediate și viitoare	267
§3. Folosirea responsabilă și sigură a creditului	269
§4. Gestionarea situațiilor de vulnerabilitate financiară și prevenirea supraîndatorării	271
§5. Selectarea informată a produselor financiare.....	272
§6. Prevenirea fraudelor și a înșelătoriilor financiare în mediul online	274
§7. Ce ne rezervă viitorul?.....	277

Capitolul VIII. Riscuri și abordări de reglementare 284

Secțiunea 1. Lacune în perimetrul de reglementare.....	284
Secțiunea a 2-a. Fintech-ul transfrontalier și complexitatea cadrului de reglementare	288
Secțiunea a 3-a. Frauda sau alte practici nereglementate.....	290
Secțiunea a 4-a. Riscurile de securitate și vulnerabilitățile tehnologice ale platformelor fintech.....	294
Secțiunea a 5-a. Eșecul sau insolvența afacerii.....	300
Secțiunea a 6-a. Lipsa informațiilor adecvate furnizate consumatorilor.....	304
§1. Riscul furnizării de informații insuficiente consumatorilor	305
§2. Riscul furnizării informațiilor într-un format necorespunzător	307
§3. Riscul informațiilor de marketing și promovarea neechilibrată sau înșelătoare a produselor	308
Secțiunea a 7-a. Nepotrivirea produsului.....	310
Secțiunea a 8-a. Conflicte de interese și modele de afaceri în conflict.....	314
Secțiunea a 9-a. Luarea deciziilor algoritmice.....	317
Secțiunea a 10-a. Confidențialitatea datelor	319

Capitolul IX. Soluționarea alternativă a litigiilor 323

Secțiunea 1. Formele principale de soluționare alternativă a litigiilor	324
Secțiunea a 2-a. Soluționarea online a litigiilor	326
Secțiunea a 3-a. Legislație europeană.....	330
Secțiunea a 4-a. Legislație națională.....	332
Secțiunea a 5-a. CSALB – Centrul de Soluționare Alternativă a Litigiilor în domeniul Bancar	333
Secțiunea a 6-a. Consumatorii – principalii destinatari ai serviciilor CSALB	340
Secțiunea a 7-a. Persoanele juridice – vocație restrânsă de sesizare a CSALB	342
Secțiunea a 8-a. Conducere – Colegiul de coordonare al CSALB	344
Secțiunea a 9-a. Conciliatorii.....	346

Secțiunea a 10-a. Procedurile de lucru.....	348
§1. Procedura SAL finalizată cu propunerea unei soluții – Concilierea.....	348
§2. Procedura SAL finalizată cu impunerea unei soluții – Arbitrajul	351
Secțiunea a 11-a. Evoluția activității de soluționare în cadrul CSALB.....	355
Secțiunea a 12-a. Tipologiile de cereri cu care a fost sesizat CSALB în activitatea sa.....	358
Secțiunea a 13-a. Degrevarea instanțelor de judecată.....	359
Secțiunea a 14-a. Direcții viitoare de acțiune	360
Bibliografie	369
Index alfabetic.....	373

Abrevieri

A.S.F.	- Autoritatea de Supraveghere Financiară
alin.	- alineat
ANEC	- vocea consumatorului european în standardizare
ANPC	- Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor
API	- Interfața de Programare a Aplicațiilor (<i>application programming interface</i>)
ARB	- Asociația Română a Băncilor
art.	- articol
AUM	- active în curs de administrare (<i>assets under management</i>)
BEUC	- Organizația Europeană a Consumatorilor
BNR	- Banca Națională a României
c.	- contra
C.A.	- Curtea de Apel
C.civ.	- Codul civil (Legea nr. 287/2009, republicată)
C.pen.	- Codul penal (Legea nr. 286/2009)
C.proc.civ.	- Codul de procedură civilă (Legea nr. 134/2010, republicată)
CEDO	- Convenția Europeană a Drepturilor Omului
CJUE	- Curtea de Justiție a Uniunii Europene
CMVM	- Comisia Pieței de Valori Mobiliare
CSALB	- Centrul de Soluționare Alternativă a Litigiilor în domeniul Bancar
CTC	- costul total al creditării
DAE	- dobânda anuală efectivă
DCC	- Decizia Curții Constituționale
DIP	- Legea dării în plată (Legea nr. 77/2016)

Capitolul I

Contextul general privind consumatorii de servicii financiar-bancare

Secțiunea 1. Intermedierea financiară

Intermedierea financiară reprezintă totalitatea activităților desfășurate de intermediarii financiari – precum bănci, companii de leasing, asigurători, fonduri de pensii, burse de valori sau fonduri de investiții – care alocă, investesc ori distribuie resurse financiare în economie. Rolul acestor intermediari este de a conecta persoanele sau entitățile care dispun de capital (deponenți, investitori) cu cele care au nevoie de finanțare (debitori, beneficiari de credite), **asigurând fluxul fondurilor într-un mod eficient și controlat**. Circuitele financiare derulate de către acești intermediari pot genera beneficii, dar totodată pot crea eventuale riscuri atât pentru populație, cât și pentru ei înșiși.

În sens microeconomic, intermediarii acționează ca un liant între cerere și ofertă pe piața financiară, oferind servicii diverse – depozite bancare, credite, instrumente de plată, polițe de asigurare, investiții, transferul de fonduri între diferite părți implicate în tranzacții financiare – menite să satisfacă nevoile diferitelor categorii de participanți. Această **funcție esențială a intermedierei financiare contribuie la creșterea economică** prin mobilizarea economiilor către investiții productive și la menținerea stabilității financiare, totodată expunând însă părțile la anumite riscuri specifice (de credit, de lichiditate, de piață etc.).

§1. Piețele financiare

Elementul central al sistemului financiar îl constituie piețele financiare, care reprezintă punctul de întâlnire al cererii și ofertei

pentru o gamă variată de active și activități financiare. O componentă majoră a ceea ce numim piețe financiare, un sub-domeniu important al acestora, o reprezintă piața de capital, axată pe tranzacții cu instrumente financiare (acțiuni, obligațiuni, instrumente derivate etc.), prin care întreprinderile și alte organizații își finanțează dezvoltarea. Astfel, tranzacțiile cu instrumente financiare desfășurate pe această piață sunt proiectate să ofere finanțare pe termen lung pentru întreprinderi și organizații. În același timp, comerțanții efectuează achiziții și vânzări de active, cu scopul de a crește capitalul și de a stimula dezvoltarea, menținând în același timp riscul la un nivel minim acceptabil. Dezvoltarea acestor piețe a făcut ca în prezent să nu mai fie necesară prezența locațiilor fizice pentru încheierea tranzacțiilor ce includ acțiuni, obligațiuni, produse derivate, mărfuri și criptoactive întrucât piețele financiare s-au digitalizat semnificativ, tranzacțiile efectuându-se adesea fără prezența fizică a părților, prin intermediul platformelor electronice de tranzacționare. Această evoluție a extins accesul consumatorilor la produse financiare, dar, în același timp, a diversificat riscurile, impunând **mecanisme legale de protecție a investitorilor și de asigurare a transparenței** pe aceste piețe.

§2. Intermediarii financiari

Cea de-a doua componentă fundamentală a sistemului financiar este constituită din intermediarii financiari. Din această categorie fac parte instituțiile de credit (băncile), instituțiile financiare nebancale (IFN-urile), firmele de investiții, societățile de administrare a investițiilor, companiile de asigurări, fondurile de pensii și alți operatori financiari autorizați de către autoritățile competente. Rolul intermediarilor este de a conecta în mod eficient creditorii cu debitorii și de a facilita **încheierea contractelor și circulația fondurilor în condiții de siguranță juridică și financiară**. În România, **instituțiile de credit sunt autorizate și supravegheate de Banca Națională a României (BNR)** în baza Legii nr. 312/2004¹ și a

¹ Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României (M.Of. nr. 582 din 30 iunie 2004): BNR este definită ca bancă centrală,

O.U.G. nr. 99/2006,¹ transpuneri ale normelor europene în materie. Activitatea IFN-urilor este supravegheată tot de BNR, în timp ce alte entități financiare (precum societățile de asigurare sau fondurile de investiții) sunt supravegheate de Autoritatea de Supraveghere Financiară (A.S.F.), conform O.U.G. nr. 93/2012.² Astfel, **A.S.F. are ca obiective, între altele, protejarea consumatorilor de servicii de asigurare și de pensii private, asigurarea stabilității piețelor supravegheate și impunerea unor reguli de conduită entităților financiare nebancale**.³

Conchidem că, prin reglementare și supraveghere, BNR și A.S.F. urmăresc menținerea integrității și transparenței sectorului financiar, inspirând încredere consumatorilor și investitorilor.

§3. Băncile centrale

Un actor distinct al sistemului financiar este banca centrală, care exercită un rol de **autoritate monetară și de supraveghetor al sistemului bancar**, influențând indirect intermedierea financiară. **Banca centrală are ca obiectiv fundamental asigurarea și menținerea stabilității prețurilor**, realizat prin instrumente de politică monetară. Totodată, banca centrală asigură emiterea monedei, supraveghează sistemele de plăți și, adesea, supraveghează prudențial instituțiile de credit, astfel încât stabilitatea financiară generală să fie protejată. Prin modificarea ratei dobânzii de politică monetară,

independentă față de orice altă autoritate, având ca obiectiv fundamental asigurarea stabilității monedei naționale. Legea stabilește atribuțiile BNR, inclusiv supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și rolul de autoritate unică de emisiune monetară.

¹ O.U.G. nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului (M.Of. nr. 1027 din 27 decembrie 2006).

² O.U.G. nr. 93/2012 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității de Supraveghere Financiară (M.Of. 874 din 21 decembrie 2012). Potrivit art. 5 din ordonanță, A.S.F. are ca obiective, între altele: protecția consumatorilor împotriva practicilor incorecte pe piețele financiare nebancale; asigurarea stabilității și eficienței piețelor supravegheate; promovarea încrederii în sistemul financiar.

³ Art. 5 din O.U.G. nr. 93/2012.

banca centrală influențează costul creditelor și dobânzilor la depozite în întregul sistem bancar, afectând condițiile în care intermediarii financiari acordă împrumuturi și remunerează economiile populației. Băncile centrale pot furniza lichiditate băncilor comerciale în perioade de criză (așa-numitul rol de „împrumutător de ultimă instanță”) sau pot restrânge lichiditatea excesivă pentru a preveni inflația, acțiuni cu impact direct asupra capacității intermediarilor financiari de a finanța economia. Alte atribuții principale ale băncii centrale sunt asigurarea emisiunii monetare, monitorizarea sistemelor de plăți, supravegherea și reglementarea instituțiilor financiare pentru a asigura stabilitatea financiară, administrarea rezervelor internaționale, toate acestea pentru menținerea stabilității sistemului financiar.

De ce este necesară existența unei bănci centrale în economie? Printre alte motive, și pentru că Băncile centrale au autoritatea de a stabili și gestiona ratele dobânzii de politică monetară ale unei țări. Aceste rate dobândesc importanță fundamentală pentru intermediarii financiari, aceștia acționând ca o curea de transmisie a politicii monetare, deoarece ele influențează costul pe care intermediarii îl plătesc pentru a accesa fonduri de la băncile centrale sau de la alte instituții financiare. Prin modificarea ratei dobânzii, băncile centrale pot influența direct costurile și profitabilitatea intermediarilor financiari. Modificările ratei dobânzii de referință, de exemplu, pot afecta modul în care intermediarii financiari stabilesc ratele pentru împrumuturile și depozitele lor, fapt de natură să afecteze economia în ansamblul său.

§4. Banca Națională a României

Banca Națională a României (BNR), înființată în 1880, este banca centrală a României și una dintre cele mai vechi bănci centrale din lume. Conform statutului său reglementat prin Legea nr. 312/2004, BNR este o instituție publică autonomă, cu personalitate juridică și cu sediul central în București. **Obiectivul fundamental al BNR este**

asigurarea și menținerea stabilității prețurilor¹ și, în plus, sprijinirea politicilor economice ale statului, în măsura în care acest lucru nu prejudiciază atingerea obiectivului său principal. Printre atribuțiile principale ale BNR se numără: elaborarea și execuția politicii monetare și de curs de schimb; emiterea de bancnote și monede ca unică autoritate monetară; autorizarea, reglementarea și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit; gestionarea rezervelor valutare ale țării; și administrarea sistemelor de plăți și decontare. Toate aceste funcții converg în **protejarea stabilității financiare și, implicit, a deponenților și debitorilor din sistemul bancar**, prin menținerea unui cadru financiar robust și predictibil. De altfel, BNR joacă *indirect* și un rol în protecția consumatorilor prin regulamentele emise (ex. norme privind limitarea gradului de îndatorare a persoanelor fizice la contractarea de credite, cerințe de informare a clienților la oferirea de servicii financiare ș.a.), precum și printr-o serie de alte activități și responsabilități pe care le vom analiza pe parcurs.

§5. Autoritatea de Supraveghere Financiară

A.S.F. este o autoritate administrativă autonomă, de specialitate, cu personalitate juridică, independentă, autofinanțată, care își exercită atribuțiile potrivit prevederilor legale. Conform O.U.G. nr. 93/2012, rolul acesteia este de a exercita atribuții de autorizare, supraveghere, reglementare și control pe piața bursieră, piața asigurărilor și piața pensiilor private.

Putem grupa obiectivele strategice ale A.S.F. în funcție de domeniile din competență, respectiv:

- Piața de capital: urmărește stabilitatea, competitivitatea și funcționarea optimă a piețelor de instrumente financiare, consolidarea încrederii investitorilor și protecția împotriva practicilor ilicite;
- Sectorul asigurărilor: asigură promovarea stabilității operaționale și garantarea protecției drepturilor asiguraților;
- Pensiile private: este responsabilă pentru asigurarea funcționării eficiente a sistemului și protejarea intereselor participanților și beneficiarilor.

¹ Art. 2 din Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României.

- Armonizarea normativă: implementarea cadrului normativ specific conform standardelor europene și aplicarea celor mai bune practici internaționale;

- Supravegherea prudențială: realizează monitorizarea entităților din toate sectoarele din competență prin optimizarea operațiunilor, evaluarea și prevenirea riscurilor sistemice.

- Disciplina de piață: are un rol nemediat de asigurare a conformității cu regulile de conduită, menținerea disciplinei financiare și garantarea transparenței pentru toate entitățile și piețele supravegheate.

În concluzie, A.S.F. se asigură că aceste instituții funcționează în conformitate cu legile și regulamentele financiare emise pentru a proteja interesele investitorilor și pentru a menține stabilitatea piețelor financiare aflate în aria de supraveghere și de reglementare. Prin reglementarea și supravegherea intermediarilor financiar, A.S.F. contribuie la asigurarea integrității și transparenței piețelor financiare, ceea ce, la rândul său, susține buna funcționare a activităților de intermediere financiară și menține încrederea investitorilor în sistemul financiar.

§6. Instituțiile de credit

Instituția de credit este pionul principal în componența intermediarilor financiar. Ca urmare, putem spune că băncile joacă un rol fundamental în intermedierea financiară, aceasta reprezentând, așa cum am menționat anterior, procesul de conectare a celor care economisesc și investesc cu cei care au nevoie de capital pentru diverse activități economice sau diverse nevoi personale, în cazul consumatorilor. Acest rol este crucial pentru funcționarea unei economii moderne și are impact asupra dezvoltării și stabilității financiare. Băncile preiau depozite, în general pe termen scurt și urmăresc să le transforme în împrumuturi de regulă pe termen lung, contribuind, astfel, la armonizarea obiectivelor și orizonturilor diferite de timp ale celor care economisesc și ale împrumutaților.

Pentru ca băncile să funcționeze eficient în rolul de intermediari financiar, este necesar să fie capabile să asigure deponenților un grad de încredere crescut din punct de vedere al capacității lor de a

susține retragerea sau transferul fondurilor în orice moment, într-o limită maximă asigurată.

§7. Fondul de garantare a depozitelor bancare

Pentru ca băncile să funcționeze eficient ca intermediari financiar, deponenții trebuie să aibă încredere că economiile lor sunt în siguranță. Din acest motiv, în România a fost instituit un sistem de garantare a depozitelor în prezent, consolidat prin Legea nr. 311/2015 privind schemele de garantare a depozitelor și Fondul de Garantare a Depozitelor Bancare (FGDB). **FGDB este o instituție financiară specializată, având ca scop protejarea depozitelor populației în eventualitatea unei imposibilități de plată a unei bănci.** Conform legislației actuale, orice instituție de credit autorizată de BNR este obligată să fie membră a unei scheme de garantare a depozitelor – în practică, toate băncile românești sunt membre ale FGDB. În prezent, conform legii, plafonul de acoperire este stabilit la echivalentul în lei al sumei de **100.000 euro per deponent per bancă** atât pentru persoane fizice, cât și pentru persoane juridice, depozitele eligibile ale fiecărui client fiind garantate până la acest plafon, indiferent de numărul de conturi deținute. Potrivit legii, FGDB trebuie să pună la dispoziția deponenților garanța sumele reprezentând compensațiile cuvenite într-un termen de cel mult **7 zile lucrătoare** de la data la care depozitele au devenit indisponibile. Sumele compensate sunt plătite prin intermediul unei bănci mandatate, putând fi retrase în numerar sau prin transfer bancar. Acest mecanism al garantării depozitelor sporește încrederea publicului în sistemul bancar și previne retragerile masive de lichiditate (panica bancară) în situații de criză, fiind o **măsură esențială de protecție a consumatorilor de servicii bancare.**

§8. Relația cauză-efect dintre intermedierea financiară, creșterea economică și protecția consumatorilor

Literatura economică a examinat intens legătura dintre dezvoltarea sectorului financiar și creșterea economică. Studiile clasice

(începând cu Goldsmith,¹ McKinnon² și Shaw³) susțin că **un sistem financiar profund și bine intermediat stimulează creșterea economică prin alocarea eficientă a capitalului și diversificarea riscurilor** și că, în mod esențial, condițiile financiare afectează investițiile și ratele de creștere economică. Pe cale de consecință, într-un sistem financiar fragmentat, banii și investițiile sunt complementare, iar o „îmbogățire financiară” este esențială pentru dezvoltarea economică. Alți autori⁴ au nuanțat această relație, arătând că **factorul determinant care leagă intermedierea financiară de creșterea economică pe termen lung este creșterea productivității**, mai degrabă decât simpla acumulare de capital financiar (economisirea). Cu alte cuvinte, un sector bancar avansat contribuie la creștere în măsura în care finanțează proiecte productive și inovative, sporind productivitatea în economie. Astfel, *creșterea intermedierei financiare nu garantează automat creștere economică*, dacă resursele nu sunt canalizate către investiții eficiente.

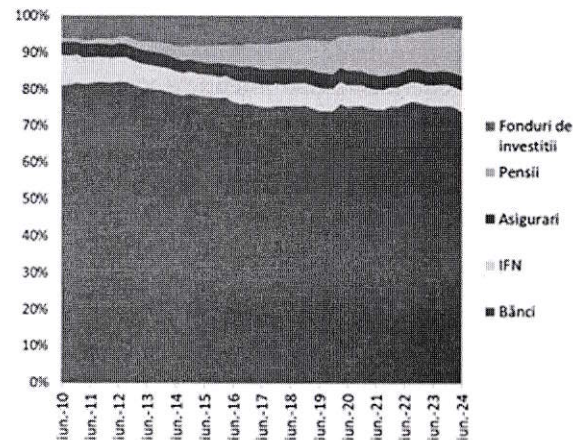
¹ R.W. Goldsmith, Financial Structure and Development New Haven, Yale University Press, 1969. Lucrarea a identificat procesele cheie implicate în legătura dintre sistemul financiar și economie.

² R.I. McKinnon, Money and Capital in Economic Development, The Brookings Institution, Washington D.C., 1973: „The demand for real money balances will be strongly influenced by the propensity to save (invest). More precisely, if the desired rate of capital accumulation (and hence private saving) increases at any given level of income, the average ratio of real cash balances to income will also increase”.

³ E.S. Shaw, Financial Deepening in Economic Development New York, Oxford University Press, New York, 1973.

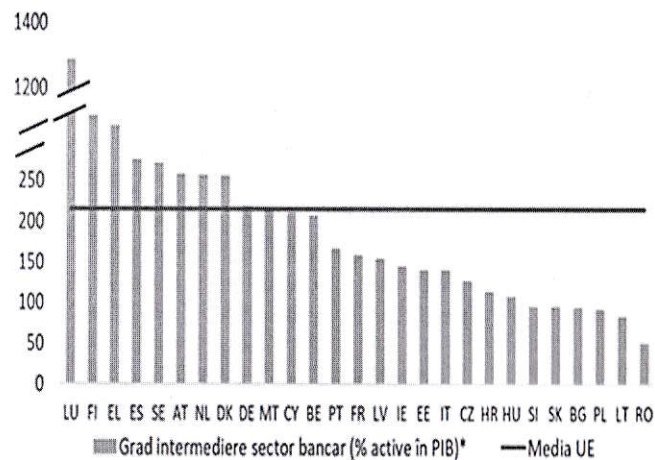
⁴ R. Levine, N. Loayza, T. Beck, Financial intermediation and growth: Causality and causes, Journal of Monetary Economics, în Elsevier vol 46 nr. 1/2000, p. 31-77.

Grafic 3.1. Distribuția activelor în cadrul sistemului financiar din România

Sursa: BNR, ASF, calcule BNR

Grafic 3.3. Dimensiunea sectorului bancar ca pondere în PIB

Sursa: BCE